ชื่อแนวปฏิบัติ: แนวปฏิบัติการพยาบาลวิสัญญีเพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำในผู้ป่วยที่มารับยาระงับความรู้สึก กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี โรงพยาบาลลำปาง

ชื่อผู้พัฒนา: มยุรา ภักดีศีรีไพรวัลย์, พว. กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี โรงพยาบาลลำปาง

บทคัดย่อ

ภาวะอุณหภูมิกายต่ำในระยะผ่าตัด (Perioperative Hypothermia) เป็นภาวะแทรกซ้อนวิกฤตที่มีอุบัติการณ์สูงถึงร้อยละ 30–60 ทั่วโลก ข้อมูลสถิติกลุ่มงานวิสัญญี โรงพยาบาลลำปาง ปี พ.ศ. 2566–2568 พบอุบัติการณ์เฉลี่ยร้อยละ 37.81, 32.45 และ 37.54 ตามลำดับ ภาวะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระบบสรีรวิทยาและระบบประสาทส่วนกลาง นำไปสู่ความล่าช้าในการฟื้นตัวจากยาระงับความรู้สึก และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการถอดท่อช่วยหายใจ ส่งผลให้อัตราการคาท่อช่วยหายใจในห้องพักฟื้น (PACU) สูงถึงร้อยละ 17.47, 17.01 และ 19.6 ตามลำดับ อีกทั้งอุบัติการณ์อาการหนาวสั่นในผู้ป่วยที่ได้รับการระงับความรู้สึกแบบเฉพาะส่วนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่องร้อยละ 38, 45 และ 50 ตามลำดับ ส่งผลให้ระยะเวลาการพักฟื้นเกินเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากแนวปฏิบัติการพยาบาลวิสัญญีในปัจจุบันยังขาดความเป็นระบบและไม่ได้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนบุคคลเป็นสำคัญ ผู้พัฒนาจึงได้จัดทำแนวปฏิบัติโดยอ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิผลของแนวปฏิบัติดังกล่าว ในด้านการลดอุบัติการณ์ภาวะอุณหภูมิกายต่ำ อัตราการคาท่อช่วยหายใจ อาการหนาวสั่น และระยะเวลาการพักฟื้น รวมถึงประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ป่วยต่อการนำแนวปฏิบัติไปใช้จริง

กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติ โดยใช้กรอบแนวคิด PICOT สืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (ค.ศ. 2021–2024) รวม 15 เรื่อง วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือตามเกณฑ์ของ Melnyk & Fineout-Overholt (2023) ร่วมกับแนวคิด NHMRC สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติ 5 ด้าน ได้แก่ การประเมินภาวะสุขภาพ, การให้คำแนะนำก่อนผ่าตัด, การปฏิบัติการพยาบาล, การจัดการเมื่อเกิดภาวะ Hypothermia และการบันทึกทางการพยาบาล ประเมินคุณภาพคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยเครื่องมือ AGREE II ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.65 การจัดระบบเพื่อรับรองแนวปฏิบัติประกอบด้วย Flowchart แนวปฏิบัติ, แบบบันทึกการเฝ้าระวัง และแบบประเมินอาการหนาวสั่น (BSAS) ดำเนินการจัดอบรมวิสัญญีพยาบาลก่อนใช้แนวปฏิบัติ และทดลองใช้กับผู้ป่วยอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน และวิสัญญีพยาบาล 10 คน

ผลการศึกษา: หลังการใช้แนวปฏิบัติ พบว่าไม่เกิดภาวะอุณหภูมิกายต่ำในกลุ่มตัวอย่าง อุบัติการณ์การคาท่อช่วยหายใจเมื่อแรกรับ ณ หน่วย PACU ลดลง และไม่พบผู้ป่วยที่ต้องพักฟื้นเกินเกณฑ์มาตรฐาน 1 ชั่วโมงจากภาวะดังกล่าว นอกจากนี้ วิสัญญีพยาบาลและผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อการบริการทางวิสัญญีในระดับดีมาก

อภิปรายผลและสรุป: การนำแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานไปใช้ส่งผลให้การป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำในผู้ป่วยที่มารับยาระงับความรู้สึกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดอุบัติการณ์การคาท่อช่วยหายใจและภาระงานได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเป็นการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและเสริมสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ป่วยและทีมสหสาขาวิชาชีพอย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีการทบทวนความรู้และฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอ พร้อมเปิดโอกาสให้ทีมสหสาขาวิชาชีพมีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุงแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบันตามหลักฐานเชิงประจักษ์อยู่เสมอ

คำสำคัญ: ผู้ป่วยที่มารับการผ่าตัดและได้รับยาระงับความรู้สึก, การพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะ Hypothermia, อุบัติการณ์ของการเกิดภาวะอุณหภูมิกายต่ำ, ภาวะหนาวสั่น